

ONDER VRIENDEN

VERHALEN VAN VRIENDENDIENSTEN

Trimbos-
instituut

*Netherlands Institute
of Mental Health
and Addiction*

Ti

EEN **PLASTIC** TAS MET ONDERGOED EN DRUIVEN

*Een plastic tas met ondergoed en druiven is geschreven door
Geert van den Munckhof, beleidsmedewerker communicatie bij de gemeente
Horst aan de Maas en vrijwilliger bij de Vriendendienst in Venray.*

INGE BERKHOUT **FRUITBOOT**

GEMENGDE TECHNIEK 2001 47x67 CM

Ik voel het nog steeds. Een mix van willen en weigeren. Van niet durven en doen. Moeilijk te beschrijven. Veertien was ik. Derde jaar Atheneum op Scholengemeenschap Jeruzalem in Venray. Vol levenslust en groeiende bewustheid van mezelf en de wereld. Maar aan de andere kant de twijfel en de onzekerheid. Puberen waarschijnlijk. Alleen had ik er een factor bij waarover ik me onzeker voelde. Mijn moeder was opeens ook in Venray. Opgenomen in psychiatrisch centrum St. Anna. De tas was voor haar. 'Een plastic tas, met ondergoed en druiven'. Het zou de eerste regel kunnen zijn van een lied. Het begin van een belangrijk couplet van mijn levenslied.

Tijd van uitersten Het was niet de eerste keer, toen op de middelbare school. Tijdens mijn lagere schoolperiode was moeder ook verschillende keren

opgenomen geweest. Ik kan me daarvan fragmenten herinneren. 'Welkom thuis' in zelfgeknippte, papieren letters in allerlei kleuren op de bruine kamerdeur, als ze na een opnameperiode naar huis mocht. De spanning en de onmacht in situaties als het weer mis dreigde te gaan. Verklaren kon ik het toen niet, maar vreemd en angstaanjagend was het wel. De blik in de ogen van mijn vader. De traan die er soms doorheen scheen. Het was een tijd van uitersten. Want ik herinner me ook de sinterklaasfeesten en de heerlijke spanning van heel vroeg 's morgens diezelfde bruine kamerdeur opendoen. De reuk van pepernoten en de precisie waarmee ik naar mijn stapeltje cadeaus liep. Lang verwacht en nog gekregen ook.

Onverwacht De situatie van mijn moeder was op mijn veertiende dus niet nieuw. Nieuw was wel dat ik als oudste op de school in Venray haar met regelmaat moest bezoeken. Een plastic tas met schoon ondergoed mee. Een tas die ik 's morgens zorgvuldig onder mijn jas hing, tot het moment dat ik na school de wandeling moest maken naar St. Anna. In gedachten loop ik nog vaak de weg naar het paviljoen waar mijn moeder was. Ik weet nog dat ik het heel vaak met gemengde gevoelens deed. Nu, dertig jaar later, ben ik er blij

om. Toen moet mijn lopen weerspiegeld hebben wat ik op dat moment voelde: geremde versnelling.

Niet durven en doen De hengsels van de draagtas voel ik weer snijden in mijn klamme handen. Thuis had mijn vader gevraagd of ik de tas bij

mijn moeder wilde afgeven. Bijna automatisch zei ik ja, mijn gevoel tegensprekend. Want ik wist nog heel goed hoe de laatste keer verlopen was. Toen er ook druiven in de tas zaten, omdat ze die graag had. De grote houten deur van het paviljoen werd van het slot gehaald en de verpleging herkende mij opnieuw als de zoon van. De eerste zinnen waren altijd bepalend voor het vervolg: 'Moeder zit in de woonkamer. Ga er maar naar toe.' Opluchting. Die bewuste keer klonk het anders. 'Moeder is nog op haar kamer. Het gaat niet zo goed.' Er zat dreiging in die zinnen. Ik had ervoor kunnen kiezen om op dat moment mijn tas af te geven. Maar ik had mijn vader beloofd dat ik de druiven persoonlijk aan haar zou geven, dus wat nu?

Versnelde geremdheid. De verpleging stond mij toe om mijn moeder op haar slaapkamer te bezoeken: 'Kijk maar even hoe het gaat.'

Confrontatie Ik voel het nog steeds. En ik zie de beelden. De hardstenen trap op, voet voor voet. De plastic tas tikte bij elke stap tegen mijn been, als een soort van waarschuwing. De deur van haar kamer deed ik voorzichtig open en daar lag ze op bed. Mijn moeder. Vastgebonden. Een spanband om haar middel. In luttele seconden werd dat beeld in mijn geheugen gegrift. 'Moeder is boven. Het gaat niet zo goed.'

Of ze mij herkende weet ik niet, maar mijn bedremmeld uitgestoken hand met daarin het bakje druiven zag ze wel. Op dat eerste moment tenminste. Want even later werden de druiven één voor één tegen de bedrand vertrappt. Bij elke druif keek ze naar mij, als brenger van datgene dat ineens niet meer paste in haar belevingswereld. Haar blik zie ik nog steeds. Door haar wilde bewegingen verschoof haar nachtjapon en zag ik een van haar borsten. Dat moment. Gebrand op mijn netvlies. Zonder enig tijdsbesef heb ik uiteindelijk haar kamer weer verlaten, langs haar bed. Schoorvoetend.

Thuis vroeg mijn vader stevast hoe het met haar ging. 'Wel goed' zei ik dan. 'Maar de druiven vond ze niet zo lekker.' Meer durfde ik niet te vertellen.

Diezelfde avond ging mijn vader op bezoek. Hij zal het zijne ook wel beleefd hebben. Soms is met woorden niet alles te zeggen. Wat ik nu wel weet is dat deze gebeurtenissen mijn leven veranderd hebben. Zoals ze ook het leven van mijn broers en zussen hebben veranderd. En dat van mijn vader. Mensen veranderen zoals tijden veranderen.

Mijn moeder kwam ook weer thuis. Ik herinner me bijvoorbeeld de gebakjes die ze voor me had gekocht toen ik geslaagd was voor mijn Scheidegger tien-vinger-blind-typecursus en heel trots met het diploma thuis kwam. Honderdnegentig aanslagen had ik! Nog steeds pluk ik daar de vruchten van.

Tegenstrijdigheid Mijn middelbare schooltijd liep op het eind. In de examenperiode was mijn moeder opnieuw opgenomen. Manische depressiviteit, had ik toen al geleerd, met psychotische periodes. Het was op een zondag in mei. Ik was net twee dagen zestien jaar. Mijn vader kwam terug uit Venray. Een vriend van mij zat in de huiskamer, toen ik mijn vader in de keuken tegenkwam. Ik zie hem nog zijn voet op een stoel zetten. 'Moeder is dood' hoor ik hem zeggen. Een traan zie ik vallen op de lus van de veter die hij wil strikken.

Ongeloof. Onbegrip. Het ging toch de goede kant op? Mijn vriend die bedremmeld zijn condoleances uitspreekt en naar huis gaat. Samen met mijn broers en zussen delen we onze verbazing. Ons verdriet. Hoe tegenstrijdig ook ontstaat er vanaf dat moment een intense band. Woorden die normaal niet gesproken worden, leggen de fundamenten voor een onderlinge hechtheid. Het is de onuitgesproken echtheid van gedeelde tranen.

Emoties En het leven gaat door. Anders, maar toch. Op maandag, één dag na het overlijden van mijn moeder, had ik mijn examen Nederlands. In gezamenlijkheid was een dag eerder besloten dat ik daar gewoon aan mee moest doen. Het was het opstel Nederlands.

Eén van de tien keuzetitels was ‘Het kind en de dood’. Mijn zes jaar jongere zus nam ik als vanzelfsprekend onderwerp en ik heb als in een roes alles van me afgeschreven. Wéér een dag later had ik wiskunde. Als voorbeeld van hoe verschillend dingen kunnen lopen, de eindscore op die twee examens: Nederlands een negen. Wiskunde: een twee. Het kan verkeren. Herexamen was niet eens aan de orde. Gewoon gezakt. Een jaar later – alsnog geslaagd – vertelde mijn leraar Nederlands me dat wanneer hij toen geweten had van mijn situatie, hij voor mijn opstel een tien zou hebben gegeven. Wat hem daarvan weerhouden had, was dat hij bij het beoordelen niet goed wist wat hij met mijn opstel aan moest. Hij had twijfels over de geloofwaardigheid van de beschreven emoties. Zijn opmerking trof me op dat moment als een hamerslag. Niet alleen kwamen de gebeurtenissen van een jaar eerder in alle hevigheid terug in de herinnering. Ook alle opgekropte emoties van de jaren daarvoor, het was er in één keer even allemaal. Hoe echt kun je zijn in dat wat je doet? Is het echt als je schoorvoetend wegloopt van je eigen moeder. Met kloppend hart thuis zegt dat ze de druiven niet lekker vond. Wat is geloofwaardig? Waarover is twijfel? Is een traan op een veter geloofwaardiger dan druivensap op een spanband?

Herinnering De emoties van toen waren diep. Hoe diep werd me opnieuw duidelijk toen ik in 2002 de tentoonstelling ‘De Waan’ bezocht. Het was in hetzelfde psychiatrisch centrum St. Anna, dat in 2002 al lang niet meer als zodanig in gebruik was. De tentoonstelling ging over vijftig jaar psychiatrische zorg in Venray. Een deel

van die halve eeuw heb ik daar op mijn manier meegemaakt. Op de laatste dag van de tentoonstelling liep ik samen met mijn vrouw dezelfde weg die ik op mijn veertiende al zo vaak gelopen had. Door het parkje van St. Anna. De foto’s die ik nog van mijn moeder heb, zijn daar gemaakt. Wij zitten samen op de bank en kijken plechtig in de lens. De kooien waar toen vogels van allerlei pluimage in huisden, staan er nog. Nu leeg. Ik wandel daar waar ik toen ook wandelde. Ik probeer beelden voor mijn geest te halen, maar slaag daar slechts ten dele in. Wel was er de beklemming, toen ik het St. Annaterrein opreed, de info-post voorbij, waar je je altijd even moest melden. Dat gecombineerde gevoel van schaamte, schuld en belofte herkende ik meteen. Mijn emoties van toen zijn veelal op onthutsende wijze gevangen in de schoonheid van de kunstvoorwerpen op de tentoonstelling. Beelden, foto’s en teksten. Geplaatst in de omgeving van toen. Het geheel draagt bij aan een bijna sacrale sfeer. En op het eind van de kunstwandeling twee indrukwekkende gedichten in een nog indrukwekkender gebouwtje, waar een bed is geplaatst tussen vier schalen. De geur van zand en vergankelijkheid vult de ruimte. Het legt de herinnering helemaal bloot. Ontdoet haar van haar jarenlange bescherming. Het laat de pijn voelen die ieder op zijn of haar manier heeft gevoeld of misschien nog wel steeds voelt. Verdriet en geluk schuiven heel gemakkelijk in elkaar. Dat blijkt als ik buiten de zonnige lucht weer inademen en toch anders kijk naar de mensen om me heen. Welke waan brengt hen naar deze plek?

Levenslied Het is als het schaaldiertje dat uit zijn schelp groeit. Het stevige schild dat te klein is, wordt na een tijd van kwets-

baarheid vervangen door een groter schild, opnieuw bescherming en veiligheid biedend. En met ruimte om nieuwe dingen te doen. Zo voel ik het ook. Ik ben door mijn ervaringen gegroeid. Je kunt ook zeggen dat ik eroverheen gegroeid ben, maar dat klinkt zo 'af'. En dat is het niet. Nog steeds is er soms twijfel, maar er is ook steeds meer plaats voor zekerheid. Het is in die sfeer van zekerheid dat ik nieuwe dingen wil gaan verkennen. Het zijn zoveel dingen waar ik uit kan kiezen. Er zijn zoveel mogelijkheden. Voor mezelf, maar ook voor anderen. Met anderen. En dan is het net alsof er vanzelf dingen samen vallen. Door mijn journalistieke werk kom ik in contact

met Mieke Michels, coördinatrice van het Maatjesproject in Venray. Zij zoekt naar een journalist voor het landelijke project Verhalen van Vriendendiensten. Of ik daar interesse in heb? Nou en of. Nieuwsgierig naar de precieze invul-

ling hebben we een uitgebreider gesprek. Het klikt. Uiteindelijk is er de eerste kennismaking met mijn maatje. Vanaf dat moment is er gezamenlijke aandacht en gezamenlijke actie. Wat je voor of met de ander doet, doe je ook voor jezelf. Het is niet alleen een basisvoorwaarde maar het is voor mij ook de basismotivatie om mee te doen. Aan van alles. Dingen van alledag. Het Maatjesproject bijvoorbeeld. Daar ontmoet ik Ron en vanaf dat moment trekken we samen op. Ons levenslied zal een jaar lang tweestemmig worden.

Kennismaking In het dagboek dat ik in het begin bijhoud van onze ontmoetingen, lees ik bij onze kennismaking het volgende:

Als het goed voelt om samen met iemand iets te ondernemen, noem je dat dan vriendschap? Dan is het vriendschap.

'Ron geeft een ferme hand. Dat verrast me. Ik had een voorzichtige hand verwacht. Waarom weet ik eigenlijk niet, maar ik betrap me op die gedachte. Samen lopen we naar boven. Mieke zit er al. Zij begint te vertellen terwijl Ron koffie zet. Mijn indruk is dat Ron onzeker is. Aftastend in zijn handelen. Later zegt hij dat ook zelf. Zijn borderlinestoonnis maakt dat hij van het ene uiterste in het andere kan schieten, vertelt hij. Nu zit hij lekker in zijn vel. Hij heeft net bericht van het GAK gehad dat hij voorlopig nog niet hoeft te werken. Hij wil wel werken, maar weet ook dat werk voor hem heel veel spanning oplevert. Het bericht van het GAK is een opluchting, maar

tegelijkertijd confronterend. Ron vertelt van zijn vriendin, maar hij weet niet of die relatie nog lang duurt.'

En zo praten we die eerste keer over van alles en nog wat. Mieke vult de stiltes op en uiteindelijk spreken Ron en ik af dat

we elkaar over twee weken weer zien. Toch loopt dat anders.

Harmonie In de tweede week na onze kennismaking sterft Rons vader. Tweestemmigheid in mineur. Het brengt mijn herinnering terug bij de sterfdag van mijn vader. Ron en ik delen onze ervaringen, zoals maten doen. We delen lief en leed. Even is het een gezamenlijk levenslied, een paar maten in mineur, maar niet minder harmonieus. Integendeel. Het lied wordt er completer door. Want na mineur is er ook weer majeur. Na regen weer zonneschijn. Het is het gemak van een open deur. Maar toch. Het is zo essentieel als je het aan den lijve ervaart. Als je elkaar de hand kunt reiken. Of even met

de ander mee kunt lopen. Lief en leed samen ondergaan. Een helpende hand. Het woord 'lede-maten' krijgt ineens een ruimere betekenis. Tijdens onze ontmoetingen die volgen, merk ik dat we veel gemeen hebben. Ron en ik maken vergelijkbare dingen mee. Ik verander van werk. Ron begint aan een nieuwe baan. Allebei voelen we de spanning die de nieuwe situatie met zich meebrengt. Het is goed om dat samen te delen.

Wisselwerking Gedurende ons maatjescontact verschuift onze relatie. Wat ik dacht voor Ron te moeten zijn, is hij in veel opzichten ook voor mij. Het is heel prettig om dat te ervaren. Ik prijs me gelukkig dat Ron en ik op dezelfde golflengte zitten. In onze gesprekken merk ik niets van het beeld dat Ron bij onze eerste ontmoeting van zichzelf schetste. De relatie die Ron en ik hebben, ervaar ik als heel stabiel. Heel open, met een duidelijke toegevoegde waarde. Ook voor mij. Bijvoorbeeld die avond dat we bij elkaar zijn en het over mijn zus hebben. En uiteindelijk vooral spreken over mijn bezorgdheid en twijfel.

Ik heb het moeilijk met een situatie binnen mijn familie. Ik maak me zorgen over mijn zus. Ron heeft dat snel in de gaten, want hij luistert met aandacht naar wat ik kwijt moet; en gelukkig bij Ron ook kwijt kan. Zijn blikken van herkenning gedurende mijn verhaal doen me goed. Ik weet nog bijna letterlijk wat ik hem vertel.

'Als het niet goed met haar gaat, lijkt het alsof ze steeds een houvast zoekt. In haar wereld combineert ze dingen met een voor haar vanzelfsprekende vastberadenheid. Het maakt haar wereld heel anders

dan mijn wereld, en toch probeer ik haar te bereiken. Probeer te snappen waarom ze zaken combineert. Bijvoorbeeld wat foto's en een kaartje, waar ze zich aan vastklampt. De foto van zichzelf als kind, op onze moeders arm, de foto van haar eigen dochter als kleuter en het eerste communieprentje van zichzelf. Twee foto's en één kaartje. Een soort drie-eenheid in de wereld waarin ze tijdelijk vertoefd. Haar leven in één hand geklemd. Ze laat het me zien. "Lees maar", zei ze. Op de achterkant van de foto van haar dochter heeft ze een passage geschreven uit een boek van Maria Montessori.'

Ron knikt. Hij begrijpt wat ik bij mijn zus voel. Maar hij begrijpt ook wat mijn zus bezighoudt. Ron vertelt me van zijn ervaring toen hij een psychotische periode had en dezelfde vanzelfsprekendheid ervaarde in een wereld die heel anders dan anders was op dat moment. Hij verklaart me de aanwezigheid van het dwangmatige moeten. Van de combinaties die reëel en essentieel zijn in de wereld van de psychose. Zoals het communieprentje van mijn zus, de twee foto's en de spreuk aan de achterkant.

'Ik lees het citaat en denk ondertussen na over hoe ik dit zal vertalen, dichterbij mijn wereld kan brengen. Want dat is mijn doel. Op gevoel. Haar terughalen. "Mooi", hoor ik mezelf zeggen en ik geef haar 'haar wereld' terug. "Dat is waar nu alles om draait", zegt ze. En dan pas zie ik de tranen in haar ogen. Tranen die ik al jaren niet in haar ogen heb gezien. Haar wereld raakt met enorme kracht mijn wereld. Haar en mijn moeder, moeder en dochter. Haar pijn is heel even mijn pijn. Intens. Niet onder woorden te brengen. Op dat

moment past alleen maar huilen. Om wat er was. Om wat er is. Samen. Even is er volledig wederzijds begrip. Onze tranen weerspiegelen hetzelfde leed. Even, want al snel is het weer haar pijn. En blijf ik zitten met een diep gevoel van herkenning. Ook een soort oergevoel. Overlevingsdrang? Je wilt verder. Je moet verder. Ik houd dat mijn zus voor. Woorden waar ik wel achter sta, maar die zo mager afsteken tegen de gezamenlijke huilbui van net. Voor mij stof tot nadenken. Hoe ben je iemand tot steun? Het is ook een maatjesproject, maar dan nog dichterbij.'

Ron glimlacht. Hij herkent in mijn twijfel ook zijn twijfel. Want hoe moet je omgaan met de rolverdeling tussen maatje en vrijwilliger. Wanneer is het echt? En moet dat wel? Hoe ver kun je gaan in je medeleven. Hoeveel steun kun je iemand geven. Kan dat wel bewust? Afgesproken vriendschap? Ron en ik beseffen dat het Maatjesproject slechts een stap is in de richting van medemenselijkheid. Een belangrijke stap die je als individu moet zetten om de kracht ervan te ervaren. Een stap van de één, gecombineerd met de stap van de ander. Pas dan gebeurt er wat. De kracht van het moment. Daarom raken de tranen van mijn zus me zo diep, want zij vertaalt ook mijn pijn.

'Ik ben erdoor van slag. Zonder woorden heb ik slechts een fractie van haar pijn ervaren. En dat raakte me zo diep. Dat besef. Hoe krachtig moet een mens zijn om de volle omvang van de pijn te kunnen doorstaan? Mijn zus heeft die kracht, bij tijd en wijle. Ik wil geloven dat mijn moeder ook die kracht had. Zo sterk zelfs dat haar lichaamskracht er niet tegenop kon.'

Mijn maatje knikt en begrijpt mijn verhaal. Beter dan ik lijkt het wel. Ik zat ermee. Was er kapot van. Praatte het van me af. Voelde me schuldig dat ik bijvoorbeeld wel tweewekelijks via het Maatjesproject iemand tot steun was en datzelfde voor mijn zus voor mijn gevoel had nagelaten. Ron luistert. Hoort mij aan, knikt en begrijpt me. En doet daarmee juist datgene dat ik op dat moment nodig heb. Ik ben onder de indruk van ons gesprek. Respectvol en stil van besef. Ik ervaar een vaag begrip voor dat ene ultieme doel. Is het een levensdoel? Een drijfveer? Hoe diep je ook wegzakt, hoeveel pijn je ook moet doorstaan. Je gaat verder, want er is dat oergevoel. De niet te omschrijven drang om te overleven. Een levenskracht die iedereen heeft, maar niet altijd paraat, lijkt het. Soms zelfs lange tijd afwezig kan zijn. Ik heb dat ervaren. Met mijn moeder. Met mijn zus. Ron herkent het. Heeft het waarschijnlijk op zijn manier beleefd. Tegelijkertijd is er het besef dat die kracht niet te claimen is. Het is goed om te weten dat er anderen zijn die jou tot steun kunnen zijn. Want iedereen heeft het in zich om anderen bij te staan. Bij tijd en wijle, waar en wanneer dat nodig is. Ron en ik beleven een gezamenlijke aha-ervaring. Het hoeft allemaal niet zo bewust te zijn. Soms gebeuren dingen gewoon.

Backgammon Een week later zit ik thuis aan mijn computer en Ron in Venray aan de zijne. We hebben afgesproken om via een internetsite samen een partij backgammon te spelen. Ron leert me het spel online. We kunnen via een chat-optie met elkaar 'praten'. De emotie van een week eerder, de diepte van het gesprek, wordt nu vervangen door het tweedimensionale van de digitale wereld. En ook dat is prima. Onder de noemer gewoon laten gebeu-

ren. Ik zie Rons stenen plaats innemen op mijn beeldschermbord. Plaatsen die uiteindelijk zijn overwinning inluiden. Een ervaring die zich nog vele malen herhaalt, tijdens onze vaste backgammon-afspraken. De zetten van Ron bepalen mijn zetten en mijn zetten bepalen die van Ron. De spelregels zijn eenduidig. Steeds beginnen vanuit de startpositie en via stappen die door de dobbelsteen worden bepaald, toewerken naar het einddoel. De overwinning. Pas sinds kort smaak ik ook af en toe dat genoeg. Backgammon als metafoor voor het leven? Een ander coupletje van het levenslied. Meerstemmig gezongen met af en toe wat solopartijen. Het Maatjesproject is leuk.

Radio-uitzending

Ron, Mieke en ik hebben onze medewerking toegezegd aan een radioprogramma. Het is de week van de mantelzorg. Mieke heeft geregeld om via de lokale radio het Maatjesproject onder de aandacht te brengen. Voor mij is het een thuiswedstrijd, want het lokale radiostation is in Horst, mijn woonplaats. Mieke en Ron komen samen naar de studio. Ik zie hen daar. We hebben een vooroverleg met de interviewer. Afspraken worden gemaakt over wie wat zegt en wanneer. Elke situatie brengt toch zijn eigen spanning mee. Ik heb al wat ervaring met radio, omdat ik jaren geleden zelf een wekelijks programma verzorgde. Voor Ron en Mieke is het nieuw. Ron heeft

gezorgd dat zijn collega's van het werk het interview ook beluisteren. Na afloop van het interview drinken we bij ons thuis samen nog koffie. Mijn vrouw, Thea, is er bij. Gezellig praten we met zijn vieren nog wat na. Ja, Thea is er ook bij, gelukkig.

De wending

Vier weken eerder onderging Thea een open hartoperatie, nadat ze twee weken daarvoor op de school van Pip en Mees overvallen werd door een licht hartinfarct. Het zijn die momenten dat de wereld even stilstaat. Achteraf blijkt het lichte infarct een geluk. Het onderzoek laat een kritieke vernauwing zien, die alleen met bypasses kan worden opgelost. En dat is gelukt. Gelukkig. Terwijl we met z'n vieren koffiedrinken en praten over het interview, realiseer ik me die momenten. Het infarct, de operatie, de tien minuten die uren lijken als de hartchi-

De afspraak was dat ons contact een jaar zou duren. Een jaar is een afgebakende periode. Maar in een jaar groei je ook. Ik heb mijn werk en Ron heeft nu ook zijn werk. Dus groei je ook naar andere keuzes toe. Ron heeft het nu druk. Voor hem is de rol van client in de relatie maatje-client niet meer zo prettig en vanzelfsprekend als in het begin van ons contact. Hij denkt er nu steeds vaker over om zelf maatje te worden.

rurg na de operatie niet om half elf, maar om twintig voor elf belt. De bezoeken in het ziekenhuis. Onze dappere zesjarige Mees, die overdag steeds onbezorgd lijkt, maar die ik 's nachts toch een keer huilend in de badkamer vind, omdat hij mama mist. Diezelfde Mees die zich, één dag na de geslaagde operatie op bezoek bij mama, alleen maar op zijn gameboy lijkt te concentreren, maar die thuis alle slangetjes, infusen, hartbewakings- en bloeddrukmeetmachines tot in detail natekent. Pip, die voortdurend bezig is om Mees en mij

te troosten en te helpen waar dat ze maar kan. In een paar weken lijkt ze ineens een aantal jaren ouder dan de tien jaar die ze is.

Het zijn gedachten die me door het hoofd gaan, terwijl we aan de tafel zitten. Ron en Mieke delen in die ervaring. Ik heb hen in die roerige weken van de situatie op de hoogte gehouden. En van hen troostende en ondersteunende reacties mogen ontvangen. Het is eveneens een couplet van het levenslied dat nog in de maak is.

Veranderingen De ontwikkelingen volgen elkaar snel op. De wetenschap dat elke dag steeds 24 uur heeft, heeft me altijd behoed voor uitspraken als ‘de tijd vliegt’. Maar toch. De donderdagen dat Ron en ik elkaar zien, fysiek of digitaal, lijken steeds dichter bij elkaar te liggen en gaan daardoor soms voor praktische problemen zorgen. Andere dingen blijken dan voor te gaan. Het afbellen van onze wekelijkse afspraak is al niet zo makkelijk, maar het vergeten van een donderdagavond is al helemaal vervelend. Ik neem me voor om de situatie met Ron te bespreken. En net op dat moment krijg ik een mailtje van Ron, die haarfijn uitlegt dat we onze maatjesrelatie niet zo tijdgebonden moeten zien en al zeker niet als een verplichting. Wat me heel erg aanspreekt is zijn visie op onze maatjes-vrijwilligerrelatie. Ron ervaart een groeiende behoefte om zelf vrijwilliger te worden in een maatjesrelatie. Hij wil dat met

Mieke gaan bespreken. Ik mail hem terug dat ik blij ben met zijn reactie. We gaan het daar een volgende keer zeker over hebben. Het kringetje lijkt rond. Een kwetsbare periode lijkt afgesloten. De te kleine, beschermende schil is afgeworpen en maakt plaats voor een ruimere, met nieuwe mogelijkheden. Zelf vrijwilliger zijn. Als geen ander kent hij de behoefte en de waarde van het Maatjesproject.

Verschillende maten Het is goed om iemand te hebben waarmee je dingen kunt delen. Waarmee je kunt praten en waarmee je iets kunt ondernemen. Samen. Omdat juist dan werelden bij elkaar komen. Je eigen wereld krijgt er een wereld bij. Het werkt verruimend. Aandacht voor de medemens. Ook voor de mens met leed. Lede-maten. Mede-maten. Een werelds gevoel. Anders dan dertig jaar geleden, maar net zo belangrijk. Als ik zeg dat ik de vruchten pluk van de ervaringen uit mijn leven, dan denk ik meteen aan druiven. Toeval of niet, ik houd niet zo van druiven. Liever eet ik bananen of mandarijntjes. En appels vind ik lekker, al zitten daar soms zure bij. Maar dat weet je pas als je ze proeft. Onlangs heb ik voor de eerste keer oesters gegeten. Een aparte ervaring. Alsof je met open mond voorover in de Noordzee valt. Moet ik Ron vertellen, de volgende keer.